

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Těžařské společnosti na Kladensku

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOAVACE- dej2_uhl03
Označení materiálu	uhl03_tezari.pdf
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	PaeDdr. Zuzana Vlčková
Anotace	Výukový materiál určený pro výklad i pro samostatnou práci žáků zaměřený na bližší seznámení žáků s historií těžby uhlí na Kladensku jako významného fenoménu celkového rozvoje města.
Předmět	Dějepis
Tematická oblast	Těžba uhlí na Kladensku
Téma	Těžařské společnosti na Kladensku
Očekávané výstupy	Žák umí vyjmenovat největší průmyslové společnosti, které těžily uhlí na Kladensku v 19. a 20. století.
Klíčová slova	Kladensko, těžařstvo, společnost, těžba, uhlí, důl, akcie
Druh učebního materiálu	Dokument pro samostatnou práci žáků
Ročník	6 - 9
Cílová skupina	Nižší stupeň osmiletého gymnázia, druhý stupeň základní školy
Ověřeno	17. 05. 2014, O4
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	
Literatura:	
[1] KOLEKTIV AUTORŮ. <i>DOBÝVÁNÍ UHLÍ NA KLADENSKU: (historie kladensko-slánsko-rakovnické pánve)</i> . Ostrava: OKD, a.s., Ostrava, 2006.	
[2] SEIFERT, Josef a Jiří KOVAŘÍK. <i>Doly, hutě a Kladno</i> . Kladno: Statutární město Kladno, 2013.	
[3] SEIFERT, Josef. <i>Konec kladenského uhelného revíru</i> . Libušín, 2002.	
[4] MAKARIUS, Roman. <i>Z dějin královské, císařské a státní báňské správy</i> . Ostrava: Montanex, 2004.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Těžařské společnosti kladenského revíru

V druhé polovině 19. století se vytvořily v kladenském revíru čtyři velké těžařské společnosti:

- Společnost buštěhradské dráhy
- Společnost státní dráhy
- Pražská železářská společnost
- Mirošovsko-libušínsko-svatoňovické těžařstvo

Původně vzniklé doly byly postupně vytěžovány a uzavírány a velké společnosti otvíraly nové doly s většími zásobami uhlí na sever a severozápad od Kladna.

Společnost buštěhradské dráhy

Tato společnost byla původně založena v roce 1853 jako společnost dopravní, protože bylo nutné dopravovat vytěžené uhlí do okolního světa. Železnice se stala nejefektivnějším druhem dopravy. Buštěhradská dráha provozovala železnou dráhu spojující Kladno-Dubí s městem Kralupy nad Vltavou.

Největšími podílníky této společnosti byli bratři Kleinové, Vojtěch Lanna (Kladenské kamenouhelné těžařstvo), Florentin Robert (majitel dolů po Václavu Černém). Dalším podílníkem byl také kníže Fürstenberg (od něho odkoupila společnost koněspřežnou dráhu). Společnost postupně vybudovala železniční spojení Kladna s Prahou a pokračovala tratí do Lán.

Společnost vlastnila doly ve Vrapicích, které však přestávaly být výnosné a tak začala s otvíráním dolů v Dubí. První velký důl se jmenoval František Josef a byl otevřen v roce 1873. Postupně byla vyhloubena také jáma Tragy a jámy dvojdomů Ferdinand.

Společnost státní dráhy

Společnost vznikla v roce 1854 a převzala majetek Státní kutební (vyhledávací) komise v Brandýsku. Patřily jí jámy Michal a Layer v Brandýsku a Thinnfeld a Kübeck v Kladně. Pro zvětšení objemů těžby vyhloubila společnost jámy Bresson, Průhon, Engerth a Barré, poté v osmdesátých letech otevřela Důl Ronna v Hnidousích a Důl Theodor ve Pcherách.

Po první světové válce byly doly společnosti pronajaty, později vznikla akciová společnost Kamenouhelné doly, a.s. Kladno.

V roce 1936 koupila majetek společnosti Pražská železářská společnost.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pražská železářská společnost (PŽS)

Tato společnost, která se nakonec stala největší těžařskou společností na Kladensku, vznikla jako akciová společnost v roce 1857 spojením Kladenského kamenouhelného těžařstva (Václav Novotný, bratři Kleinové, Vojtěch Lanna, Kladenské železářské těžařstvo a firma Florentin Robert a synové).

Společnost hloubila jámu Zippe (v místě železniční stanice Kladno-město), ale práce byly z důvodu problému v hloubení zastaveny.

Nová jáma Amálie byla hloubena v místě dnes zvaném Na Amálce v dnešním centru Kladna.

Poté společnost hloubila jámu Stehelčeves, která byla propojena s Dolem Vítek.

V osmdesátých letech vyhloubila společnost ve Vinařicích jámu Mayrau a jámu Robert.

O něco později byl vyhlouben Důl Max v Libušíně.

Poté společnost koupila od Mirošovsko-libušínsko-svatoňovického těžařstva Důl Schoeller a Důl Jan v Libušíně a následně ještě vyhloubila Důl Wannieck v Kamenných Žehrovicích.

V této době (po koupi akcií Kamenouhelných dolů, a.s. Kladno) se společnost stala nejsilnějším a téměř výhradním majitelem dolů na Kladensku.

Posledním otevřeným dolem byl Důl Jaroslav v Tuchlovicích.

PŽS byla jednou z nejvýznamnějších průmyslových společností v Rakousku-Uhersku, ale i později v samostatném Československu.

V roce 1945 byla společnost znárodněna.

Mirošovsko-libušínsko-svatoňovická společnost

Tato společnost vznikla v oblasti Mirošova nedaleko Rokycan jako Mirošovské kamenouhelné těžařstvo a později rozšířila své těžební aktivity na Kladensko a Svatoňovicko (Malé Svatoňovice – bývalá hornická obec ve východních Čechách).

Na Kladensku (zejména severně a severozápadně od Libušína) působila od osmdesátých let 19. století.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Společnost se z důvodu nedostatku kapitálu nemohla dále rozvíjet a odprodala své doly Pražské železářské společnosti, která tím získala výsadní postavení v revíru.

Úkoly:

- 1) Vyhledejte pomocí internetu umístění nejvýnosnějších dolů na Kladensku.
- 2) Vyhledejte pomocí internetu původní historii Mirošovsko –libušínsko – svatoňovické společnosti.
- 3) Vyhledejte pomocí internetu podrobnější informace o Pražské železářské společnosti.
- 4) Nakreslete mapu kladenského uhelného revíru ve druhé polovině 19. století s vyznačením těžby významných těžařských společností.